

ДОПРИНОС УГЛЕДУ УНИВЕРЗИТЕТА

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПОСЕБНИХ ЗАСЛУГА ПРОФ. ДР МИЛОША КОВАЧЕВИЋА ЗА РАЗВОЈ И НАПРЕДАК МАТИЧНОГ ФАКУЛТЕТА И УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

Академски идентитет сваке високошколске институције најбоље потврђују њени професори својим ауторитетом, изграђеним у настави и науци, али и афирмисаношћу у целокупној култури друштва у времену у коме раде и стварају. Када се све те категорије потврде у раду једног универзитетског професора, као што се потврђују у раду проф. др Милоша Ковачевића, високошколска установа којој он припада вишеструко је на добитку – у ширем друштвеном контексту нико је боље не представља од њених бивших студената који памте и помињу своје најбоље професоре, посебно оне који су увек активни у јавном животу друштва, док у свету науке ништа је боље не репрезентује као квалитет научних радова њених професора.

Да је проф. др Милош Ковачевић изузетан професор Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу потврђују разне чињенице наведене у биографији, као што су: рад на сва три циклуса студија, одржана предавања и рад на факултетима у иностранству, рад на докторским студијама на више универзитета (у Источном Сарајеву, Крагујевцу, Београду и Косовској Митровици), а посебно бројна менторства у изради магистарских и мастер радова и докторских дисертација (био је ментор за 38 одбрањених дисертације) – чиме се потврђује да су само врхунски професори способни да пренесу знање на највишем нивоу његовог усвајања и дају смернице за квалитетна истраживања у науци. Квалитет рада професора у најбољем светлу квалификује и његов допринос у развоју наставног кадра на матичном факултету, у чему је проф. др Милош Ковачевић можда и без премца не само на Универзитету у Крагујевцу, будући да је у научна звања произвео шест наставника (једног редовног професора, три ванредна и два доцента) на ФИЛУМ-у и Факултету педагошких наука у Јагодини.

У савременој српској реалности, изложеној врло агресивним глобализацијским притисцима који угрожавају њен национални интегритет, одавно се поставља питање да ли српска наука може да помогне српском друштву. Научни и стручни текстови проф. др Милоша Ковачевића више него јасно показују да може. Његова вишедеценијска лингвистичка и србистичка делатност од почетка се усмеравала према концепту хармонизације науке и друштва који се заснива на јавном ангажовању науке, што је посебно значајно у контексту парадигме глобалистичког светског поретка, у коме се тежи унификацији националних култура и неутралисању културних различитости и на њима заснованих националних идентитета. Проф. др Милош Ковачевић заступа ставове у којима је очигледно да је српској националној заједници, изложеној глобализацијским притисцима, неопходна подршка српске науке, а својим научним радом доказује да србистика може да подржи и унапреди српско друштво. Да би се то реализовало, његово научно дело показује да је неопходно следеће: да се успостави и реализује национални филолошки програм за очување српског језика и његовог ћириличног писма као интегралних компоненти идентитета; да се на богатој документарној грађи темељно истражи историја српског језика као средства српске културе, као и културе других народа који се тим језиком служе; да се на функционалностилски разнообразној грађи проучава систем савременог српског стандардног језика, јер само тако могу да се успоставе сви његови модели. Тих претпоставки он се у свом научном опусу стриктно придржава: реконструисао је и афирмисао српски филолошки програм и активно га заступа у свим својим радовима и књигама које су посвећене идентитетским и нормативним питањима српског књижевног језика; сва његова истраживања граматичких и стилистичких тема у србистици заснована су на богатом корпусу из различитих функционалних стилова.

О научном доприносу проф. др Милоша Ковачевића раду и развоју Филолошко-уметничког факултета и Универзитета у Крагујевцу несумњиво су најјаснији показатељи у његовој библиографији – у његових 38 научних књига и безмало 400 оригиналних научних и прегледних радова, од којих је 113 објављено у међународним часописима (45) или зборницима међународног карактера (68), као и у његовим бројним популарнонаучним прилозима у часописима за ширу публику која се интересује за питања језика, књижевности, културе, духовности и просвете, или у стручним текстовима објављеним у српској дневној штампи.

Но, можда је његов научни допринос још изразитије показан и доказан у вишедеценијским токовима којим се кретала кореспонденција научне јавности с публикацијама проф. др Милоша Ковачевића у опусу око 200 библиографских јединица. У рецепцији његовог дела од стране научне јавности најбоље су приказани његов научни развој и теоријски концепти које он у свом научном делу развија, а који се везују за улогу србистике у развоју научне мисли о српском језику, и то посебно у областима синтаксе, стилистике и социолингвистике, у којој је фокусиран на очување српског националног идентитета у регионалним деобама његовог културног наслеђа и тенденцијама глобализацијског друштва. Тако научна рецепција Ковачевићевог лингвистичког стваралаштва издваја као посебно наглашене и као суштинске следеће тематске области: 1) српски књижевни/стандардни језик и његов однос према језику српске књижевности; 2) граматички систем српског језика – у оквиру кога доминантно изучава законитости синтаксичког подсистема; 3) стилистичка средства српског језика – са изузетним доприносом у изучавању лингвистилистике стилских фигура; 4) језик српске прозе; 5) српски поетски језик; 6) српски идентитетски критеријуми. У Ковачевићевом стваралаштву научна јавност – у бројним анализама, цитатима и приказима његових дела – проналази вредне лингвистичке резултате, уочава значај његовог учешћа у систему јавног ангажовања науке и указује на његов допринос у стварању друштвене атмосфере у којој наука може да помогне српском друштву. Ковачевићево стваралаштво одражава све наведене правце друштвеног ангажовања србистике. То се посебно види у књизи *Научно стваралаштво Милоша Ковачевића*, коју је на више од 400 страница написала проф. др Милка Николић.

О научном доприносу проф. др Милоша Ковачевића Филолошко-уметничком факултету и Универзитету у Крагујевцу најбоље сведочи и податак да је он први добитник „Годишње награде за изузетне резултате у научноистраживачком раду постигнуте на Универзитету у Крагујевцу у пољу друштвено-хуманистичких наука”.

Деловање проф. Ковачевића на ФИЛУМ-у Универзитета у Крагујевцу огледа се и у освремењавању и развоју његових научноистраживачких капацитета и представљању резултата научног рада у оквиру факултетских публикација. Као руководилац више научних пројеката у научноистраживачком раду окупљао је и афирмисао наставнике и асистенте ФИЛУМ-а. Као дугогодишњи главни уредник часописа *Српски језик* допринео је унапређењу квалитета часописа и његовој категоризацији на МКС-листи словенских часописа; као и факултетског часописа *Наслеђе*; замислио је и реализовао – као њихов уредник – едицију *Лингвистика и србистика* ФИЛУМ-а. Оснивач је и руководилац првих докторских студија (Докторске студије филологије) на ФИЛУМ-у, које су биле и прве докторске студије из хуманистичких наука у Србији.

Својим радом и проактивним деловањем у ширем друштвеном контексту проф. др Милош Ковачевић допринио је побољшању статуса србистике као науке у оквиру филолошких и уопште хуманистичких наука. У времену када се однос друштва према науци мери параметрима тржишне економије, па су скрајнуте све економски „непрофитабилне” науке, активно се борио и још увек се залаже за дигнитет србистике, и уопште филологије, као теоријских наука у односу на примењене науке и технологије којима се у друштву даје примат.

Управо по бројним јавним иступањима проф. др Милоша Ковачевића, научно јасно аргументованим, Катедра за србистику ФИЛУМ-а препознатљива је у академској и уопште друштвеној заједници као катедра која чува и негује идентитет српског језика и српске књижевности као најбитнијих и научно најутемељенијих идентитетских категорија у Срба.

ПОДИЗАЊЕ НАУЧНО-НАСТАВНОГ ПОДМЛАТКА НА УНИВЕРЗИТЕТУ У КРАГУЈЕВЦУ

Током свих година рада на Универзитету у Крагујевцу, и посебно Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу, проф. др Милош Ковачевић се предано и врло плански бавио и развојем кадрова из области *Савремени српски језик*, *Опита лингвистика* и *Стилистика*.

Резултат његовог рада у тим областима јесте то да су следећи наставници докторирали под његовим менторством, а неки од њих били и његови асистенти:

– два редовна професора – проф. др Илијана Чутура, запослена на Факултету педагошких наука у Јагодини и проф. др Милка Николић, запослена на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу,

– два ванредна професора – проф. др Јелена Петковић, запослена на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу и проф. др Јелена Спасић, запослена на Факултету педагошких наука у Јагодини;

– два доцента – доц. др Ивана Палибрик и доц. др Тиана Тошић Лојаница, запослене на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу.